Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4251

[Total No. of Pages : 2

[5970]-1

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C23 : Basics of Information and Communication Technology

(2020 Pattern) (Semester - II) (Theory)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figure to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) State the need of library automation and explain how computer can be used in different sections of library.

OR

b) Define computer and write a detail note on generation of computer.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) What is computer Network? Explain various topologies of Network.

OR

b) Define search engine. Discuss various search strategies.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Write a note on operating system.

OR

b) What is internet? Give its features and services.

Q4) Write answer in 50 words (any three). **[15]**

a) Input units of computer.
b) Application software.
c) Internet Protocol.
d) Components of ICT.
e) Website.

✠ ✠ ✠

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4251

[5970]-1

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C23 : Basics of Information and Communication Technology

(2020 Pattern) (Semester - II) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दात उत्तर लिहा. **[15]**

अ) ग्रंथालय संगणकीकरणाची आवश्यकता सांगून ग्रंथालयाच्या विविध विभागांमध्ये संगणकाचा कसा उपयोग करता येईल ते स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संगणकाची व्याख्या सांगून संगणकाच्या पिढींवर सविस्तर टिप लिहा.

प्र.2) 100 शब्दात उत्तर लिहा. **[10]**

अ) संगणकीय जाळे म्हणजे काय? वेगवेगळ्या नेटवर्क टोपोलॉजी स्पष्ट करा.

किंवा

ब) सर्च इंजिनची व्याख्या लिहा. वेगवेगळ्या सर्च स्टॅटेजीची चर्चा करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ऑपरेटिंग सिस्टीम वर टिप लिहा.

किंवा

ब) इंटरनेट म्हणजे काय? इंटरनेटची वैशिष्ट्ये आणि सेवा याबदद्ल माहिती लिहा.

प्र.4) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) संगणकाचे इनपुट युनिट

ब) ॲप्लीकेशन सॉफ्टवेअर

क) इंटरनेट प्रोटोकॉल

ड) ICT चे घटक

इ) वेबसाईट

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4252

[Total No. of Pages : 2

[5970]-2

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - GE : Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figure to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Describe the idea of different communication skills.

OR

b) Write note on personal skills and explain SWOC.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Describe the skills of note making and explain its importance.

OR

b) Describe how to improve the inter personal relationship.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Give the importance of bio-data and the different contents of bio-data.

OR

b) Describe various elements through which the presentation techniques can be made effective.

Q4) Write answer in 50 words (any three). **[15]**

a) Barriers in time management.

b) Importance of soft skills.

c) Internal and external correspondence.

d) Interview skill.

e) Importance of listening skills.

✠ ✠ ✠

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4252

[5970]-2

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - GE : Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) निरनिराळ्या संप्रेषण कौशल्याचे वर्णन करा.

किंवा

ब) वैयक्तिक कौशल्य यावर टिपा लिहा आणि SWOC स्पष्ट करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) नोंदीच्या कौशल्यांचे वर्णन करा आणि त्याचे म्हत्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) वैयक्तिक संबंध कसे दृढ होतील याचे वर्णन करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) बायोडेटाचे महत्व द्या आणि त्याचे निरनिराळे घटक स्पष्ट करा.

किंवा

ब) सादरीकरणाचे तंत्र प्रभावी होण्यासाठी लागणाऱ्या निरनिराळ्या घटकांचे वर्णन करा.

प्र.4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा टिपा द्या. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) काल व्यवस्थापनातील अडथळे

ब) सॉफ्ट स्कील चे महत्व

क) अंतर्गत व बहिस्य पत्रव्यवहार

ड) मुलाखतीचे कौशल्य

इ) श्रवण कौशल्याचे महत्व

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4253

[Total No. of Pages : 2

[5970]-4

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C11 : Foundations of Library and Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figure to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Explain the cycle of information transfer.

OR

b) Explain the relationship between library and education.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Explain the first low of library science.

OR

b) Explain any one communication model.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Explain the barriers in resource sharing.

OR

b) Explain the salient features of maharashtra state public libraries act 1967.

Q4) Write answer in 50 words (write short notes on) (any three). **[15]**

a) Types of special libraries.
b) Data and information.
c) Right to information Act.
d) Ethics in librarianship.
e) I.L.A.

✠ ✠ ✠

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4253

[5970]-4

B.LIb.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C11 : Foundations of Library and Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. *1)* 300 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[15]**

अ) माहिती रूपांतरणाचे चक्र स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय व शिक्षण यामधील संबध स्पष्ट करा.

प्र. *2)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथालय शास्त्राचा पहिला नियम स्पष्ट करा.

किंवा

ब) कोणतेही एक संप्रेषणाचे प्रारूप स्पष्ट करा.

प्र. *3)* 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) साधनाच्या वाटणीतील अडथळे स्पष्ट करा.

किंवा

ब) महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय अधिनियम 1967 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र. *4)* 50 शब्दांत उत्तर लिहा टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) विशेष ग्रंथालयांचे प्रकार.

ब) डेटा आणि माहिती.

क) माहितीचा अधिकार.

ड) ग्रंथपालनातील नीतीमत्ता

इ) आय. एल. ए.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4254

[Total No. of Pages : 2

[5970]-5

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C12 : Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figure to right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Define management and explain in detail various functions of management.

OR

b) Define preservation. Discuss various methods of preserving library materials.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Explain need for Rules and Regulations in a library. Prepare Rules and Regulations for a newly established library.

OR

b) Explain the qualities of a good manager.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Discuss in detail network charging system.

OR

b) Explain the different sources of library.

Q4) Write answer in 50 words (any three). **[15]**

a) Purpose of annual report of a library.
b) Need for start manual.
c) Five enemies of books.
d) Need for withdrawal policy.
e) Purpose of collection development policy.

✠ ✠ ✠

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4254

[5970]-5

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C12 : Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगून व्यवस्थापनाच्या विविध कार्यांची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

ब) जतन याची व्याख्या देवून ग्रंथालयाच्या वाचन साहित्याचे जतन करण्याची विविध पद्धतींची चर्चा करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथालय नियमांची आवश्यकता सांगून नवीन स्थापन झालेल्या ग्रंथालयासाठी नियमावली तयार करा.

किंवा

ब) चांगल्या व्यवस्थापकाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) नेटवर्क देवघेव पद्धतीवर सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

ब) ग्रंथालयातील आर्थिक उत्पन्नाचे विविध स्त्रोत स्पष्ट करा.

प्र.4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) ग्रंथालयातील वार्षिक अहवालाचा उद्देश्य

ब) स्टाफ मॅन्युल ची गरज

क) ग्रंथांचे पाच शत्रु

ड) ग्रंथ बाद करण्याचे धोरण

इ) ग्रंथ संग्रह धोरणाचा उद्देश

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4255

[Total No. of Pages : 2

[5970]-6

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C13 : Information Sources, Systems and Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) What are the characteristiscs of secondary sources of information? Discuss any two secondary sources of information with suitable examples.

OR

b) Define reference source, Evaluate reference sources of information.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Briefly explain any two online services offered by the reference department.

OR

b) What is information system? Discuss INIS in detail.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Write a detail note on reference interview.

OR

b) Describe qualities of reference librarian.

Q4) Write answer in 50 words (any three). **[15]**

a) MEDLARS.
b) Inter library loan.
c) Web portal.
d) Patents.
e) Wyer's theory of reference service.

✠ ✠ ✠

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4255

[5970]-6

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C13 : Information Sources, Systems and Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) माहितीच्या दुय्यम स्त्रोतांची वैशिष्टये लिहा. कोणत्याही दोन दुय्यम स्त्रोतांची उदाहरणांसहित चर्चा करा.

किंवा

ब) संदर्भ स्त्रोतांची व्याख्या द्या आणि संदर्भ स्त्रोतांच्या मूल्यमापनाचे निकष लिहा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) संदर्भ विभागाकडून देण्यात येणाऱ्या कोणत्याही दोन ऑनलाईन सेवा थोडक्यात स्पष्ट करा.

किंवा

ब) माहिती प्रणाली म्हणजे काय? इनिस (INIS) ची विस्तृत चर्चा करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) संदर्भ मुलाखत यावर सविस्तर टीप लिहा.

किंवा

ब) संदर्भ ग्रंथपालाच्या गुणांचे वर्णन करा.

प्र.4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) मेडर्लस (MEDLARS)

ब) आंतर ग्रंथालयीन सहकार

क) वेब पोर्टल

ड) पेटंट

इ) वायरचा संदर्भ सेवेचा सिद्धांत

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4256

[Total No. of Pages : 4

[5970]-7

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C14 : Knowledge Organization : Classification Theory

(2020 Pattern) (Semester-I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Discuss in detail the structure and features of any classification scheme known to you.

OR

b) Explain canons of characteristics with examples.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Explain the different modes of formation of subjects.

OR

b) Explain the standard subdivisions in DDC.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Differentiate between knowledge and book classification.

OR

b) Explain five fundamental categories in colon classification.

P.T.O.

munotes.in

Q4) Write answer in 50 words (Any three) **[15]**

a) Folksonomy.

b) Brief biography of Dr. S.R. Ranganathan.

c) Systems and specials.

d) Various parts of call number.

e) Qualities of a good notation.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4256

[5970]-7

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C14 : Knowledge Organization : Classification Theory

(2020 Pattern) (Semester-I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) तुम्हाला माहित असलेल्या कोणत्याही एका वर्गीकरण पद्धतीचा आराखडा व वैशिष्टयांची सखोल चर्चा करा.

किंवा

ब) गुणलक्षणाची सुत्रे उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) विषय निर्मितीचे निरनिराळे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) दशांश वर्गीकरण पद्धतीतील सामान्य उपविभागांच्या तक्त्यांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ज्ञान वर्गीकरण आणि ग्रंथ वर्गीकरण यातील फरक लिहा.

किंवा

ब) कोलन वर्गीकरणातील पाच पैलसूत्रे स्पष्ट करा.

munotes.in

प्रश्न 4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) फोक्सोनॉमी

ब) डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांचे संक्षिप्त चरित्र

क) सिस्टिम्स आणि स्पेशियल्स

ड) बोधांकाचे विविध भाग

इ) चांगला चिन्हांकाचे गुणधर्म

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4257

[Total No. of Pages : 4

[5970]-8

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C15 : Knowledge Organisation : Cataloguing Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Answer in 300 words : **[15]**

a) Explain how to read a book technically.

OR

b) Trace the history of development of catalogue codes.

Q2) Answer in100 words : **[10]**

a) Give different parts of document and explain the importance of each part.

OR

b) Introduce any five normative principles of cataloguing.

Q3) Answer in 100 words : **[10]**

a) Explain with example the chain procedure.

OR

b) Give difference between centralized and co-operative cataloguing.

P.T.O.

Q4) Write short notes in 50 words (Any Three) : **[15]**

a) Bibliography

b) Subject cataloguing

c) MARC 21

d) Types of Entries

e) Advantages of Dictionary Catalogue

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4257

[5970]-8

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C15 : Knowledge Organisation : Cataloguing Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) ग्रंथाचे तांत्रिक वाचन कसे करतात ते स्पष्ट करा.

किंवा

ब) तालिका संहितेच्या विकासाच्या इतिहासाचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) प्रलेखाचे निरनिराळे भाग व त्याचे महत्व द्या.

किंवा

ब) तालिकीकरणाची कोणतीही पाच तत्वे विषद करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) शृंखला पद्धत सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

ब) केन्द्रीय व सहकारी तालिकीकरण यातील फरक द्या.

munotes.in

प्रश्न 4) 50 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) ग्रंथसूची

ब) विषय तालिकीकरण

क) मार्क 21

ड) नोंदीचे प्रकार

इ) कोश तालिकेचे फायदे

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4258

[Total No. of Pages : 4

[5970]-9

B.Lib & I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-DSE : School and Media Librarianship

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) **Write answer in 300 words :** **[15]**

a) Define Media Library. Discuss various types of Media Library.

OR

b) Discuss children's section in public library with respect to services, collection and functions.

Q2) **Write answer in 100 words :** **[10]**

a) Discuss about collection of Media Library.

OR

b) Discuss sources of library finance.

Q3) **Write answer in 100 words :** **[10]**

a) Give the information about services of school library.

OR

b) Define Reading habit and discuss its importance in children's life.

P.T.O.

Q4) **Write answers in 50 words (any three) :** **[15]**

a) Types of children library.

b) Users of media library.

c) Reader's advisory service.

d) Reference service in school library.

e) Wordless books.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions: 4]

PA-4258

[5970]-9

B.Lib & I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-DSE : School and Media Librarianship

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दात उत्तर लिहा : **[15]**

अ) मिडीया ग्रंथालयाची व्याख्या द्या आणि मिडीया ग्रंथालयाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

किंवा

ब) सार्वजनिक वाचनालयातील मुलांच्या विभागातील सेवा, संग्रह आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दात उत्तर लिहा : **[10]**

अ) मिडीया ग्रंथालयात असलेल्या ग्रंथसंग्रहांची चर्चा करा.

किंवा

ब) ग्रंथालयाला मिळणाऱ्या आर्थिक उत्पन्नाच्या स्त्रोतांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दात उत्तर लिहा : **[10]**

अ) शालेय ग्रंथालयात दिल्या जाणाऱ्या सेवांची माहिती द्या.

किंवा

ब) 'वाचनाची सवय' याची व्याख्या द्या आणि मुलांच्या आयुष्यात वाचनाचे महत्व विषद करा.

munotes.in

प्रश्न *4)* प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) : **[15]**

अ) मुलांच्या ग्रंथालयाचे प्रकार

ब) मिडीया ग्रंथालयाचे उपभोक्ता

क) वाचक सल्लागार सेवा.

ड) शालेय ग्रंथालयातील संदर्भ सेवा.

इ) शब्दाबिना पुस्तके.

⌘⌘⌘

munotes.in